

IVO MAES

A century of macroeconomic and monetary thought at the National Bank of Belgium

Brussels, National Bank of Belgium, 2010, 117 p.

Dit boek beschrijft hoe de Belgische Nationale Bank zich ontwikkelde als een producent van economische ideeën en daarmee woog op het beleid. De Bank had daarvoor twee instrumenten : een studiedienst en de eigen publicaties, waarbij vooral het tijdschrift moet vermeld worden. De studiedienst kwam tot ontwikkeling na de Eerste Wereldoorlog. De basis was de (nu nog bestaande) bibliotheek die werd gesticht in het begin van de twintigste eeuw. De latere minister van Financiën Albert-Eduard Janssen, toen pas gepromoveerd aan de Leuvense universiteit op een monetair onderwerp, kreeg in 1908 de opdracht de bibliotheek uit te bouwen.

Na de Eerste Wereldoorlog, een periode van monetaire instabiliteit die van de Nationale Bank een actievere opstelling vroeg dan onder het regime van de goudstandaard, ontstond een echte studiedienst, geleid door de latere Eerste Minister Paul Van Zeeland. De crisis van de jaren 1930 gaf nieuwe impulsen aan de dienst, maar het is vooral na de Tweede Wereldoorlog, en meer in het bijzonder vanaf de late jaren 1950 dat, onder invloed van Franz De Voghel, de studiedienst meer op de voorgrond kwam. Ook hier is een band met de groeiende interventie van de staat in de economie (onder meer via het sociaal-economisch overleg, waarin de Nationale Bank een faciliterende rol speelde), een evolutie die geschraagd werd door het keynesiaans economische denken dat ook bij de studiedienst aanhang won. De crisis van de jaren 1970 met nieuwe fenomenen zoals de stagflatie hield de studiedienst eveneens

erg bezig. De invoering van de euro en de oprichting van de Europese Centrale Bank in Frankfurt noopte de Nationale Banken tot een herdenken van hun rol. De studiedienst koos ervoor zich op een aantal niches te richten en de banden met de academische wereld (nog) meer aan te halen.

Dit verhaal wordt in dit boek op een bevattelijke en beknopte manier verteld, met veel aandacht voor de rol van markante persoonlijkheden. Het boek is overwegend gebaseerd op literatuur, aangevuld met beperkt archiefonderzoek. De auteur, die zelf als onderzoeker verbonden is aan de Nationale Bank, beheerst het onderwerp uitstekend en is bovendien in staat de technische materie bevattelijk uit te leggen. Het boek is geschreven voor een buitenlands publiek, maar kan ook dienstig zijn om aan niet-gespecialiseerde economische historici duidelijk te maken hoe de economische ideeënproductie en beleidsimpact van de Nationale Bank geëvolueerd is.

Interessant is de vaststelling dat de Nationale Bank vooral gefocust is geweest op monetaire stabiliteit en voorspelbare wisselkoersen en zich bijvoorbeeld verzet heeft tegen een devaluatie van de Belgische frank in de jaren 1970. Deze focus verklaart mede waarom keynesiaanse opvattingen betrekkelijk laat hun weg vonden, maar dan weer blijk gaven van een betrekkelijke persistentie. Op dit punt had de analyse wat meer kunnen worden uitgebreid : waarom het keynesianisme pas laat doordrong had meer kunnen worden geduid door wat explicieter de band te leggen met het (niet-mainstream) economisch denken, de economische politiek en de structuur van de Belgische economie. Over het aflopen van het keynesiaanse paradigma in de jaren 1970

blijft het boek wat in het vage. In dat verband valt het op dat niet expliciet wordt ingegaan op de *turn* in het economisch denken van het keynesianisme naar het neoliberalisme en de impact die dit binnen de studiedienst van de Nationale Bank heeft gehad.

Dirk Luyten